لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا يوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالى نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذريعه مسلمانانو ته فائده ورسيږي.

د روژې تعريف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پريوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبسترې «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په مياشت کې روژه نيول د اسلام د بنيادي ارکانو نه يو رکن دې، لکه چه په حديث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمـه: اسلام په پنځو شيـونو جوړ شـوي دي: ګواهـي کـول پدي چه نشتـه بل مـعبـود په حـقـه مګر يو الله دي، او مـحـمـد ﷺ د الله رسـول دي، صـحـيح مونځ کـول، زکـات ورکـول، د رمضـان روژه نيول، د بيت الله حـج کـول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ - په هر هـغـه مـسلمـان بانـدي چه بالغ وي، عـاقل وي، په روژه قـادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ - په کـافر روژه فـرض نه ده او کله چه مسلمـان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ - په مـاشـوم روژه فـرض نـه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ - په ليـوني نه روژه فـرض ده او نه د روژي فـديه اګـر کـه بالغ وي، همـدارنګه هغه مـعـتوه (بي عقله) چه د ښـه بد په مينځ کي فرق نه شي کـولي، همدارنګه په هـغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صـحـيح او غلطو خبرو فرق نه شي کـولي.

٥ - هـغـه انسـان چه په مسـتـقل طور سره د روژي نه عـاجـز وي په يو سـبب سـره، لکه ډير زيات سـپين ګيـري يا هـغـه مريض چه د روغـوالي اميد يي نه وي، دا قسمـه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې يو مسکين ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، که روژه نيول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يې قضاء راوړي.

٧ - هغه اُميد واره (حامله) او تي ورکونکي ښځه چه په هغو روژه نيول مشکل وي د حمل او تي ورکولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدې صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځې به روژې نه نيسي په حالت د حيض او نفاس کې، او چه کله روغې شوې قضاء به راگرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه ډوب اوبو راخيستي وي او دا يې خلاصول غواړي يا ډوب په اور کې حصار وي. پدې صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولې شي خو بيا به يې قضاء راوړي.

١٠ - مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، که سفر يې مستقل وي لکه د ټريلو واله چه اکثر وخت يې په سفر وي يا يې سفر عارضي وي لکه د عُمرې سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صورتونو کې ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کې نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

١ - کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ، أو أخطأنا ﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اې زمونږ پالونکیه ته مه نیسه مونږ که چیري هیر کړه مونږ یا خطاء شو».

همدارنګي فرمائي: ﴿ إلا من أكره وقلبه مطمئن بالإيمان ﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه یي په ایمان مطمئن وو».

٢ - که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - کـه چیـري یې مـضـمـضـه وکـړه، او اوبه یې حلق ته ورسیـدلې روژه یې نه ماتیږي، ځکه چه قـصد او اراده یې نه ده کـړې، کـه چیـري په خـوب کې پرې اودس واوختلو روژه نه فـاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کې نه دی.

روژه ماتونکي اته دي:

۱ - جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کې روژه دار جـمـاع وکـړي نو په هـغې قـضـاء هم لازمـه ده، او ورسره سـخـتـه کفاره هم یعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه مـیاشتې پرله پسې روژه نیـول، کـه د دې طاقت یې نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ - په ویـښـه خـپل مَنِي ایسـتل، د لاس په ذریعـه یا د چا سـره د سـمـلاسـتـو په ذریعـه یا د ځکلولو یا ځـان ته د نژدې کولو په ذریعه.

۳ - خـوږل یا سکل د یو شـي، برابره خـبـره ده کـه انسـان ته نفعه رسوي لکه ټوټې اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ - هغه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هغې په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فـائده نه ورکـوي په هـغې روژه نه مـاتـیږي کـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخي وي او که د رګ، اګر که په حلق کي يي خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزي يا د غاښ نه وينه وتلو باندي روژه نه ماتيږي.

٨ – قي (اُلټي) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټي راغلي په هغي روژه نه ماتيږي.

فايدي:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کي د روژي نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلي بيماري نه د صباح ختلو نه مخکي پاکه شوه په هغي روژه فرض ده. اګر که غسل يي د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژي په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کي دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يي په حلق کي محسوس کړي.

٤ – مسواک وهل د روژي په صباح، غرمه، ماښام ته نژدي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یې وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیژه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غیبت، دوکه او سودي کارو بار پریږدي. او هغه خبري او کار پریږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژي فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندگانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدې میاشت کې لیلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو میاشتو نه غوره ده څوك چه پدې شپه کې د خیر او ثواب نه محروم شو دا د ټول خیر نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بښنه کیږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزادیږي.

مسلمانه وروره! د کومې میاشتې چه دا فضائل او خاصیتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آیا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب گیرې سره؟ او یا دا چه د دې په راتللو سره چیغې فریادونه شروع کړو او د یو غټ بوج خیال پرې وکړو؟ بلکه صحیح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوي او کلك عزم کوي چه دا به د ځان لپاره یو فرصت شمیرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نیول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دي یعنې «یو څه ظاهري یا باطني فائده ورته حاصلیږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسې نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي بلكه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: كوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو كار او بې صبري پرې نه دي. نو د دې خوړل او څكل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو كله چه ستاسې د يو كس روژه وه نو نه دې بې حياء خبرې كوي نه دې گناه كوي، او نه دې بې صبري كوي. كه چا ورته كنځل وكړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونيوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت کې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان كي قيام (تراويح او تهجد) وكړه دي ته به تير شوي ګناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه ورورو تا له پكار دي چه د امام سره تراويح پوره كړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد ګذارو) سره وليكل شي. ځكه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وكړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپي مونځ وليكل شي. [السنن].

صدقه وركول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلكو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان كي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليګل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنګي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان كي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ - په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي: «دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو ورونو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت کي به يي مونځ کولو او يو کَس پدوي کي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله که څوك به يي بيامونډ د هغي سره به يي يو ځايي خوراك کاوه. او که څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلکو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك ورکول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا کيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په کومو چه تا خوراك کړي دي.

او دا د جنت د تللو سبب دي لکه حديث کي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي کړي» [مسلم].

همدارنګي د طعام ورکولو په ذريعه د نيکانو مجلس انسان ته نصيب کيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيکانو ته د اطاعت لپاره کوم قوت ور په برخه کيږي په هغي کي هم ستا ثواب کيږي.

روژه دار له روژه ماتي ورکول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته کړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب کيږي ليکن د هغي په اجر کي څه کمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي څکه چي سلف (پخواني بزرګان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړي چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دي وينا نه تعجب کوي، او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صُفي والو دومره وژړل چه اوښکي يي په اننګو رواني شوي، کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلګي واوريدلي نو ويي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنګي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دي چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دي لپاره د یو حج او عمري مکمل، مکمل، مکمل ثواب دي» [ترمذي صححه الباني]،

دا څو په عامو ورځو کي دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کي لس ورځي اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغي کال یي شل ورځي اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کي د حج د ثواب سره برابریږي. [بخاري ومسلم].

د لیلة القدر تالاش :

الله تعالی فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړي، ته څه پوهیږي چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۳]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ایمان په وجه او د ثواب لپاره قیام (نفلونه وکړل) تیر شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم]،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو كي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بياموي، او دا شپه په آخري لسو شپو كي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كي ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپي سره موافقه وكړم يعني لاندي يي باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ببښنه كونكي يي ببښنه خوښوي نو ماته ببښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كي ډير ذكر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كي چه په هغي كي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ – د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كي يو خاص وخت وي چه په هغي كي دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب نو الجـلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوختـونكي شته چه سـوال يي وركړم: آيا څوك ببنه غوختونكي شته چه بخنه ورته وكړم.

۳ – د چربانگ په وخت كي بخنه غـوخـتل الله فـرمـائي: ترجمـه: «مؤمنان په چربانگ كي د الله نه بخنه غواړي»

[الذاريات]

د جمـعي په ورځ د دعـا قبليـدولو د وخت لټـون كول. او مناسب وخت يي د جمعي د ورځي آخري ساعت دي.

هغه مخـالفات د كومو نه چه په روژه كي ځـان ساتل په كار دي:

١ – د شـپي نه ورځ او ورځي نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه كي شب كير.

۲ – د بعضـي فرضـيٌ مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو كي زياتي كول.

٥ – بي فائدي وخت ضـائع كول.

٦ – چربانگي ډير د وختـه كـول او بيـا د سـحـر مـانځـه نه وړاندي ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

٧ – كله چه د روژه مـاتـي وخت نژدي وي نو په تيـزه كـاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراويح مونځ پريښودل.
۹ – د بې فـايدي لوبو، ساعت تيري، او گناهونو لپاره د ځوانانو جمع كيدل.
۱۰– د ډيوټي او وظيفي په وخت کي د کـار د ملگرو سـره جمع كيدل او وخت په غيبت او چوغليء تيرول.
۱۱– د ښځي اکثر وخت په أخلي پخلي تيريدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمه خبره چه هغي ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صفائي ده يعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار تـه پـه روژه کـي د تـندي او لـوږي نـه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حـديث کي کله هم د روژي ثواب ذکر کـيږي نو دا شـرط ورسـره شـامل وي چه: «ايماناً واحـتـسـاباً» يعني روژه به صـرف په الله باندي د ايمان او د ثواب لپـاره نيسـي: د الله تعـالى نه سـوال کـوو چه مـونږ او تاسـو ته په قـول او عـمل ښکاره او پټه کي اخلاص نصيب کړي.

په هر رمضان کي د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اي د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اي د شر لټونکيه: کمي وکړه په شـر کي: لهـذا مـسلمـانه وروره دا لږ عـمـر ځـان ته فـرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوي رمضان کي ډيرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نيولي وي ليکن اوس هغوي چيري دي ډيرو خلکو زمونږ سره تراويح کړې وې، فکر وکړه چه هغوي چيري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرګ ناڅاپه ورک کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراويح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډير خلق د هغه دعا ګانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانګه کي ويلي کيږي:

لاندي د بعضو دعاګانو ذکر کيږي:

١ - د رکوع دعاء:

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لويي او تعظيم بيان کړيء. [مسلم] نو مونږ به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردګار زما» دري ځله يا زيات، يا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردګار زما او د هغي تعريف دي» بيا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي يو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاك يي او ستا تعريف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ښښنه وکړي» (**اللّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ**) - (**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**) (**سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ**).

«اي الله ستا لپاره ما ركوع وكړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردگار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترگي، زما دماغ، زما هډوكي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت كي وي، او هغه جسم كوم چه زما قدمونو اوچت كړي دي خاص د الله د پاره چه پروردگار د عالم دي. ډير زيات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کې ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **وَلَكَ الْحَمْدُ** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اې زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دې نه روسته په لاندې دعاګانو کې ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْداً كَثِيْراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اې زمونږ ربه او ستا لپاره تعریفونه دي ډیر، پاك، په هغوي كې بركت دي، څرنګه يې چه زمونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پرې» يا ورسره دا هم زياته كړه: «**مِلْءَ السَّمٰوَاتِ وَمِلْءَ الأَرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَه، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، اللَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پرې آسمانونه، او زمكې، او هغه څه چه په مينځ د دوي كې دي، او ډك شي پرې هغه څه كوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اي د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رښتني خبره کومه چه بنده کړي وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اي الله ته چه څه ورکړي هغه څوك نه شي منع کولي، او ته چه څه منع کړي د هغي ورکونکي نه شته. ستا په دربار کي رُتبي واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولي» دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ والبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اي الله پاك کړي ما (د ګناه نه) په واوري سره، په ګلي سره، په يخو اوبو سره، اي الله: پاك کړي ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيري نه پاکيدلي شي»

د سجدي دُعا ګاني:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدي کي د دُعا (غوختني) کوشش وکړي، لايق ده چه ستاسي دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث کي راغلي دي: کله چه انسان په سجده کي وي نو الله ته ډير نژدې وي، نو په کي ډيره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کي به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» دري ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِيْنَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مي ايمان راوړي، تا ته تابع يم، ته زما رب يي، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يي پيدا کړي د هغي شکل يې جوړ کړي او ښکلي يي کړ شکل د مخ او برسيره يي کړا سترګي او غوږونه د هغي، نو د برکت والا دي الله چه ښه پيدا کونکي دي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اې الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستنۍ، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هٰذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ»

«اې الله ته پاک يې سره د تعريفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مگر ته یې»

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِيْ نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِيْ نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِيْ نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او یا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پیدا کړې، زما په ژبه کي رڼا پیدا کړې، زما په غوږونو کي رڼا پیدا کړې، زما په سترگو کي رڼا پیدا کړې، زما لاندي، باندي، ښي، گڅ طرف ته رڼا پیدا کړې زما په نفس کي رڼا پیدا کړې او زما رڼا لویه کړې».

«اللّٰهُمَّ إنِّيْ أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصې نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم كولې، ته هم هغه شان يې څرنګه چه د خپل تعريف كړې»

د دوو سجدو په مينځ كې دُعا:

رَبِّ اغْفِرْلِي.... **رَبِّ اغْفِرْلِي**. ... **رَبِّ اغْفِرْلِي**. يا ورسره دا هم زيات ووايه (كوم چه په بل روايت كې راغلي او شيخ الباني قوي كړې) «**اللَّهُمَّ رَبِّ اغْفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِيْ وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببښنه وكړه، په ما رحم وكړه، زما نقصان پوره كړه، زما شان اوچت كړه، ماته هدايت وكړه، ماته روغوالې راكړه، ماته رزق راكړه»

د تلاوت د سجدې دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْـهَا لِـي عِنْدَكَ ذُخْراً، وتَقَبَّلْـهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډير اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او سترګي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډير استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالى ته ډيره عاجزي او فرياد کوه او سوال ترينه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنگه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنيا او آخرت د خير سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډيره وايه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حديث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» .

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شؤو دُعا گانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حديث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت کي د دُعا نيت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هيروه. کيداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخر کي ستاسي نه دا درخواست دي چه هر چا دا رساله تیاره کړي ، یا لیکلي یا پښتو ژبي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library